

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Impăcarea.

Publicul românesc a luat de bună-seama cu satisfacție cunoștință despre hotărârile comitetului național românesc. A fost tocmai timpul suprem, ca să se lămurească situația politică, să se precizeze punctul de vedere al comitetului și să li-se rezeze d'acapo căile celor ce ar fi voit eventual să pescuiescă în ape turburi.

La dreptul vorbind, comunicatul oficial al comitetului prezintă și unele decepții pentru opinia publică românească. Lumea se aștepta la destăinuirii de tratative secrete, la concesii naționale, la fișpani românești, la schimbări culturale, politice, economice. În schimb nimica din toate acestea. Ca și mai înainte! Par'că de atunci nu s'a schimbat o lume. Par'că n'a fost de atunci un războiu balcanic și nu s'a încheiat pacea la București?

Se vorbea în trecutul apropiat mult de împăcarea Românilor cu Ungurii. De când Tisza s'a arătat pe arena politică, aceste svonuri vagi au căpătat chiar o formă precisă. Și cum chestia nu voia să se miște din loc, am răsuflat cu toții satisfăcuți. Vestea triumfului României în Balcani, care a venit tocmai la timpul acela potrivit, când pentru opera de împăcare un ministru prezident ungar ca Tisza, putea lua liniștit răspunderea înaintea opiniei publice ungurești.

De toate aceste însă nici Tisza, nici alte cercuri guvernamentale nu au ținut seamă. Intru atâta se par a fi fost aceste desconsiderate de guvernul maghiar la aprecierea situației, încât nici batăr ca motiv de apropiere nu au servit, nici cu membrii comitetului național, nici cu alții.

Așadară cum stăm cu împăcarea?

Lucrul e limpede. Guvernul unguresc tace, iar comitetul național ro-

mănesc proclamă continuarea războiului — e situația nu numai tristă, e disperată chiar. Căci — dacă nici învățăturile războiului balcanic nu au putut apropia aceste două tabere pentru o înțelegere, atunci e zădarnică ori ce altă încercare pe terenul acesta. Sunt de bunăseama crude învățăturile aceste pentru acei câțiva oameni de bunăcredință — e vorbă de oamenii cinstiți, — cari aveau idea fixă, că mai sunt abia câteva zile până la o definitivă înțelegere între Români și Maghiari.

Cu toate, că acest rezultat-nul al unei împăcări este atât de natural și atât de logic. Să ne gândim numai la situația lor și la situația noastră. Ei au puterea, au totul, noi n'avem nimic. Nu a renunțat nime de când e lumea la o situație, nici n'a împărțit stăpânirea cu vecinul, cât timp n'a fost nevoit să o facă. O împăcare deci, cum voesc să și-o închipuie acei puțini de bunăcredință, care se face la masa verde și care e menită să stabilească raporturi de echitate și deplină îndestulare între două popoare, e numai o iluzie, ca oricare alta. În privința aceasta atâta suntem de liniștiți, că această împăcare nu noi, nici guvernul din Budapesta o vom face, încât pe tema aceasta o vorbă nu am mai cheltui. Avem convingerea, că împăcarea visată va veni ea la timp sub forța împrejurărilor. Poate, că atunci nu se vor putea învinui nici membrii comitetului național, că au pretensiuni «exagerate», nici guvernul maghiar, că prea perzistă pe lângă ideea statului național, nici alte motive de ordin particular sau efemer, nu vor opri ivirea zorilor acelora.

Credem, că de aceste considerații a fost călăuzit și comitetul național, când a adus hotărârea cunoscută. Un memento a fost pentru marele public românesc, eventual pentru acei, cari voiau să zăpăcescă pe alții sau înșiși să fie zăpăciți, că pe tema a-

ceasta nu se poate vorbi nici după evenimentele din peninsula balcanică.

Ar urma deci, ca să ne lăsăm la voia eventualităților și să așteptăm ziua de mâne cu mâinile în șolduri. Nu. Anul trecut ne-a convins odată pentru totdeauna, că un popor nu piere, nu poate fi nimicit, dacă însuși nu-și dorește moartea. Sunt o mulțime de probleme sociale, economice, culturale, cari reclamă muncă, perseveranță, pricepere. Căci și evenimentele politice sunt atunci grăbite, puternic influențate, când un popor conștiu, bine organizat, bine situat și cult se poate și impune.

Lucruri vrednice de urmat.

În 29 și 30 Septembrie s'a ținut în Ibașfalău congresul centralei insoțitorilor Reiffisen săsești și adunarea reuniunii agricole săsești ardelenene. Au fost cu aceasta ocazie aproape toate comunele săsești reprezentate la congres. Extragem din raportul reuniunii agricole următoarele însemnări mult grăitoare:

S'a aranjat o expoziție regnicolară de vite în Brașov, cu concursul statului, la 16, 17 și 18 Maiu 1912, ale cărei spese s'au urcat la suma de K 88,078-35, iar venitele la K 106,720-05, rezultând un plus de K 18,641-60.

Cea mai mare parte a activității reuniunii s'a îndreptat în direcția de a răspândi cunoștințele de specialitate între membri prin ținerea de cursuri și prelegeri. La învățătorii ambulanti, cari au funcționat în anii trecuți s'a mai adăogat, din Noembrie 1912, în serviciul reuniunii, și o învățătoare ambulată care peste iarnă ține în comune cursuri din economia de casă, iar peste vară cursuri pentru cultura legumelor și pentru valorizarea poamelor.

Peste tot s'au ținut în anul 1912 de cătră specialiștii reuniunii: 7 cursuri de agricultură și pentru cultura vitelor, 4 pentru cultura pomilor, 8 pentru cultura viilor, 6 asupra economiei de casă și 3 pentru cultura legumelor, cum și 55 prelegeri.

Cursuri pentru deprinderea mâinii (industriale) de câte-o lună, în cari s'au deprins lucrări pentru întocmirea carărilor și implementarea corfelor, s'au ținut 26. Numărul participanților la aceste cursuri a fost de 356, iar a obiectelor pregătite de 2296, în preț

de K 15,000. Cheltuielile pentru cursuri și prelegeri au fost de K 12,050.

Afară de acestea s'au mai ținut, în Iulie, la școala de agricultură din Mediaș, un curs cu învățătorii, iar în August în Sibiu, un curs de albinărit de 10 zile la stupăria de model a Reuniunii.

Pentru calificarea de agronomi și veterinari academici s'au dat și anul trecut 4 stipendii de câte K 800, apoi 4 stipendii de câte K 300 s'au dat pentru ascultarea cursurilor de pomicultură dela școala de agricultură din Mediaș.

Pentru procurarea de mașini au fost ajutate mai multe comune cu suma de K 900.

Comisiei pentru cultura pomilor i-s'a dat K 2,000 și celei pentru cultura viilor 4,000.

S'au făcut pașii necesari pentru a se studia chestia îmbunătățirii pășunilor comunale.

Pentru procurarea de vite Pinzgau s'au dat la 2 însoțiri comunale un împrumut de K 24,242.

Secțiilor pentru cultura galițelor din Sibiu și Bistrița li-s'a dat în scopul expozițiilor de galițe câte K 200.

S'a mai distribuit membrilor, în măsură mai mare, grâu de primăvară pentru sămănat, sămânță de trifoiu, cucuruz, cartofi și paie.

Comitetul a dezvoltat o activitate intensivă în scopul de a împrietini oamenii cu folosirea îngrășămintelor artificiale, făcând în 126 comune rotund 400 de experimentări cu gunoiu artificial, primind gratuit îngrășămintele dela stațiunile de experimentare ale statului.

S'a mai stăruit pentru introducerea gropilor raționale de gunoiu, pregătind planuri spre acest scop pe sama membrilor și

distribuind premii pentru încurajarea agricultorilor în această direcție.

S'au luat dispoziții pentru reeditarea cărții de citire pentru școlile de adulți.

Membrii Reuniunii sunt în număr de 12,179, cu 1495 mai mulți decât în anul trecut. Foiaia reuniunii este citită de 11,050 membri.

Averea reuniunii a fost la finea anului 1911 de K 260,984.73, cu K 21,439.44 mai mult decât în anul prim. Venitele anuale au fost de K 110,000, ieșitele au fost totatâtea.

Dela institutul fonciar de credit din Sibiu (Bodenkreditanstalt) Reuniunea a primit K 46,524.35 și dela regim K 12,600.

S'a proiectat un stipendiu de K 1000 pentru pregătirea unui inginer de cultură, care să fie pus în serviciul reuniunii.

S'a ținut apoi o conferință despre „Insemnătatea însoțirilor de control pentru muls întru ridicarea culturii vitelor”. Conferențiarul stăruie asupra însemnătății vitelor bune de lapte în economie și concludă, că plugarii trebuie să ajungă cât mai în grabă a ținea numai vitele cele mai bune de lapte. Prin cercetări diferite s'a constatat, că cheltuielile de producție a unei litre de lapte sunt extraordinar de diferite la diferitele vaci și variază între 5—35 fileri, adesea și mai mult. De aici urmează că pentru plugarii este o problemă extraordinar de importantă de a alege numai vitele, cari oferă cele mai mari avantagii și că în acest scop însoțirile pentru controla mulșului pot face cele mai bune servicii. Însemnătatea acestor însoțiri rezidă în aceea, că un așanumit asistent de control cercetează vacile membrilor tot la 14 zile odată și, prin probe de muls, constată cantitatea dintr'un an a laptelui dela fiecare vacă; constată conținutul de grăsime și cheltuielile nutrețului, care-l

consumă fiecare vacă, și la încheierea anului constată pe baza datelor obținute cât fac cheltuielile de producție pentru o litră de lapte. Prin această procedură va vedea fiecare econom, cari vaci nu aduc destul folos și le va înlocui cu altele mai rentabile. Succesele obținute prin însoțirile de control pentru mulșul vacilor ni-se arată mai evident prin rapoartele, cari se publică de câțiva ani în Danemarca, Suedia și Germania, unde pe această cale s'a înțeles, în scurt timp, folosul dela vite, prin sporirea vitelor bune de lapte. Dela 1 Noemvrie n. se vor înființa trei astfel de însoțiri: în Mediaș, Cislădie și Bod.

Cu ocazia acestor adunări generale s'a aranjat și o expoziție de poame, prin care s'a dovedit publicului, că și regiunea Ibațalăului este potrivită pentru cultura, în mare, a pomilor; deasemenea s'a aranjat și o expoziție frumoasă din obiecte de ale industriei casnice.

S'au dat mese comune cu vorbiri însoțitoare și s'au aranjat producțiuni gimnastice etc.

Corespondențe.

Câteva observări la culesul strugurilor.

Speranțele frumoase de recoaltă abundantă a vinului din anul acesta, a fost nimicită în urma timpului nefavorabil din vara trecută. În cele mai multe părți ale țării morburile „Perenospora” și „Fâinarea” au nimicit aproape 30—60% din roadă, așa, că abia au rămas 40—70% din struguri neatacați. În viile, unde neconținut s'au stropit

FOIȚA.

Ceasuri de seara.

Căile fericirii.

1. Agârbiceanu.

VII.

«Ferițiți făcătorii de pace, că aceia fi lui Dumnezeu se vor chema».

Liniște și pace, pace adâncă, iată după ce alergăm toată viața, de cele mai multe ori, zădarnic. După împărăția păcii alergăm ca după împărăția fericirii. În ce apă divină nu se cufundă sufletul nostru când, părăsind huetul și larma neadormită a orașelor, ne simțim îmbrățișați de pacea naturii! Ne sbatem după un colț de natură stăpânit de pace, ca după un colț de raiu. Ca să putem avea câteva zile ori câteva săptămâni de pace, suntem în stare să facem jertfele cele mai mari.

Cu cât sporește civilizația lărmuitoare, întimpinăm tot mai multă lume care caută pacea, când nu mai e cu putință, în retragerea la sinul naturii. Cât de fericit se simte ucenicul unei prăvălii dacă, într'o Duminecă după prânz poate să hoinărească pe luni, prin păduri, poate ca, întins în

iarba mirositoare, să contempleze albastrul boltii uriașe. Nime nu-l supără acum: nici glasul stăpânului nu-l înspăimântează, nici cererile cumpărătorilor nu-l zăpăcesc. E singur el cu sufletul lui. Ce fericiți sunt, și cât par de schimbați, oamenii cari, purtând jugul greu al muncii săptămâna întreagă, pot eși într'o sărbătoare în împrejurimile verzi ale orașului. Saltă, cântă, ciripesc, ochii lor stânși capătă străluciri nouă, și, în pacea unei poene umbroase, suspină de fericire.

Uită, pe câteva ceasuri toate glasurile, toate grijile cari au urlat în ei, în casa lor, în jurul lor, o săptămână întreagă. La porțile orașului ei au lăpădat și haina grea a grijilor zilnice, din care a isvorit toată neliniștea lor. De sinul naturii se alipesc ei singuri, cu sufletele lor.

Cu ce chin se poate asemăna neliniștea unui tinăr care stă în fața celui din urmă examen, dela care atârână viitorul lui, al unui om care în ultimul joc de noroc ș'a pus toată averea? Dacă tinărul reușește, dacă acel om nebun câștigă jocul din urmă, neliniștea lor înceată ca prin farmec și pace se face stăpână pe sufletele lor, cel puțin pe câteva zile.

Cine ar putea să spună că țeranul gustă pace până ce nu-și vede fânul dus acasă, holdele secerate și mălaiul cules? Ori cât de frumoase i-ar fi sămănăturile el mereu e plin de griji înainte de cules: poate

bate piatra, pot eși apele, pot să se înstăpânească vremuri ploioase, cari să-i putrezească avutul pe câmp.

Pacea nu e decât lipsa grijilor, e simțământul acela delicios care ne stăpânește sufletul când grijile cu larma lor neadormită își adună aripile din cari vecinic bate înghetul, și pe câteva clipe, fug dela noi.

Dar cele mai multe gânduri și griji cari ne alungă pacea, nu ni le aduce viața, ni le facem noi înșine. Nu se poate asemăna sbuciumul celui ce și-a propus o răsunare, cu neliniștea țeranului care își teme sămănăturile de ghiață. Nu se poate asemăna chinul celui ce pe căi nedrepte vrea să ajungă în frunte, sdrobind pe alții sub picioare, cu neliniștea tinărului ce se află în fața examenului. Nu se poate compara frământarea omului sărac cu uraganul ce clocote în inima bogatului pentru a-și spori mereu averile, ori cel puțin pentru a nu-și pierde pe cele câștigate. Suferința unui bolnav e nimic pe lângă chinurile iadului cari mușcă din inima unei femei ugratice, care se vede îmbătrânind și astfel, pe lângă toate culorile ce-și dă, în primejdia de-a nu mai plăcea altora.

Sufletul nostru se revoaltă și împotriva grijilor cari vin din afară, și împotriva celor cari ni le facem noi înșine. Sufletul nostru e setos de pace, pacea e elementul în care omul se simte bine, în care poate respira, poate trăi.

și prăvuit la timp, au rămas neatînși strugurii de morburile amintite. Urmând timpul frumos din Septembrie și prima jumătate alui Octombrie, atât strugurii sămași neatînși de morburi, cât și cei din viile, cari n'au fost atinse de loc, s'au dezvoltat peste așteptare de frumos. Conținutul de zahăr s'a înmulțit, că ne putem aștepta la un vin — de și puțin — dar de-o calitate foarte bună. Intre împrejurările de azi e bine, că barem nu trebuie să facem spese cu zaharicarea mustului. Unde totuș este lipsă de zaharizat trebuie să se anunțe cazul la inspectoratul reg. de vierit din cercul respectiv.

Înainte de culesul strugurilor, se curătesc atât vasele de cules, cât și buțile, cu apă caldă cu „sodă“ de 2%, — după cum cere trebuința. Buțile înainte de a pune must în ele, — după ce s'a stors apa și s'au uscat — să sulfurizează (să afumă cu puicioasă). Lucrul de căpetenie este să fie curățenie de model. După cules să sortează strugurii. Cei sănătoși se storc deosebit; iară cei crepați, mucezi și tinoși asemenea se storc deosebit.

E necesar, ca cultivătorii de vii să-și cumpere gradatoare de must, pentru că numai înșiși măsurând vinul, își pot căpăta date sigure despre conținutul de zahăr, putând astfel croi prețul fără să se înșele. Intre gradatoarele de must, cel mai bun este alui „Babo“ și „Piltz“. La gradare, mustul trebuie să poșeadă o anumită căldură (cele trebuincioasă sunt descrise pe larg în cultivarea viei și manuarea vinului etc.). Cultivătorii de vii, cari vând ca vin productul, trebuie să-și cumpere și gradator de alcool. În Franța s'a inventat un gradator de alcool numit „Vinometru“¹⁾,

¹⁾ Să poate procura cu 6 cor. dela Bor. Lapok. Bpest. üllői ut. 25.

cu care vierul în câte-va minute știe conținutul de alcool din vinul său. Și când măsurăm vinul cu aparatul acesta trebuie să aibă anumită căldură. Cine-l cumpără capătă și îndrumări despre folosirea lui. Gradatorul lui Vagner, pe care îl folosesc mai toți negustorii de vin și prin aceasta influențează asupra prețului vinului în favorul lor, nu arată exact nici gradele de zahăr din must, nici gradele de alcool din vin.

În unele părți ale țării, să plătește mustul dela 40 cor. în sus. Deși în anul aceste negustorii de vin se arată cu rezervă, totuși dacă nu acuma dar pe la finea lui Novembre sau începutul lui Decembre vor fi siliți să cumpere vin, nefiind peste tot mult vin bun îndeponat. Chiar pentru aceea vierii să se abțină de-ași vinde mustul ieftin, pentru-că după primul tras de pe drojii i-să va urca prețul.

Acei proprietari de vii, cari nu și-au putut valora în anul trecut vinul — fiind acru — prin mai multe trageri și-l pot îmbunătăți. Prin tragere, vinul pierde mult din acreală (tanin). Să poate îmbunătăți și prin dospire pe comina proaspătă din anul acesta. (vezi „Cultivarea viei etc. 216 și 243, dispozițiile mai de frunte ale legii despre vinuri.) Vinul să lasă numai 7 cre pe comină (tre-cere) și apoi să storce.

Daniil D. Graur învățător.

Reviste.

Catastrofa vasului „Voturno“.

Joi dimineața s'a aprins vaporul „Voturno“ în drumul său spre America, cam pe la mijlocul ocea-

nului atlantic. A plecat din Rotterdam cu 600 pasageri, dar cuprins de flacări nu a fost echipat de ajuns neavând la dispoziție pompele pentru stingerea focului. Dintre pasageri au căzut jertfă focului și valurilor mării 135 între cari sunt foarte mulți și din Ungaria, deoarece pe vapor au fost 181 emigranți din Ungaria. Despre teribila catastrofă, unul din pasagerii mântuiți de pe acest vas — un oficial de bancă, german — a declarat următoarele:

„Joi dimineața, când pasagerii vaporului Voltorno, au fost avizați despre pericolul cei așteaptă, au năvălit ca nebuni pe bord, unde ofițerii și comandantul vasului au cercat să-i liniștească, că focul va fi stins în curând, dând însă tot odată ordin, ca femeile și copiii să fie imbarcați pe luntrile de salvare. Toți ofițerii au dovedit însă mult curaj și sânge rece, în schimb însă matrozii belgieni au alergat cei dintâiu spre luntrile de salvare, când au văzut, că focul nu mai poate fi stins. Cu toate amenințările căpitanului și ale ofițerilor, cari cu revolverele întinse îi amenințau și-i sileau pe matrozi să ajute la stingerea focului și mântuirea pasagerilor. Primele două luntrii de salvare au fost ocupate aproape numai de matrozi, între cari câteva

Când ne-a reușit pe-o cale ori pe alta să facem să încete pe câteva clipe grijile de ori-ce fel, nu e nici un alt motiv pentru care ne simțim fericiți, ci singurul e acesta: sufletul poate trăi în elementul lui, în pace.

În împărăția păcii sufletul nostru se trezește. Dacă nu mai este larmă în noi, în jurul nostru, el își deschide încet încet aripile și începe să plutească începe să urce în înălțimi. De câte săptămâni, de câți ani poate, n'a înșetat el după aceasta clipă! Ca ciocârliia se înalță ciripitor spre soare; ca ea se înecă în văzduhul albastru; alunecă pe o rază de lumină până în înălțimi nebănuite; tae cu aripile sale sboruri dragute, se joacă, apoi trece în sboruri pline de avânt ca ale vulturului.

El zboară acum pentru-că nici o larmă nu-i tulbură cele două aripi: gândirea și simțirea. În larma vieții trecătoare din noi înșine, în larma grijilor a preocupărilor noastre zadarnice, gândul nostru trebuie să se poartă în mii de părți. Fără voia lui, trist și abătut, sufletul nostru trebuie să-și plece urechea spre sutele de întrebări pe cari i-le puneam necurmat. În urma captivității lui el n'are ce face: dacă voință noastră îi cere, el trebuie să asculte și să răspundă deși se simte că toată vavilonia preocupărilor noastre e zadarnică.

În desfășurarea lămuritoare a vieții externe simțurile noastre cad mereu în

curse, văd aur în tot ceea ce lucrește, și ajung să zăpăcesc prin mulțimea senzațiilor echilibrul nostru sufletesc. De uraganul ce bănuie în jurul nostru, de vuetul vulcanului ce fierbe în noi înșine, sufletul nostru își pierde tot mai mult auzul și, vederea clară elasticitatea lui, devenind tot mai nesimțitor.

Dar îndată ce împărăția păcii se coboară în noi, îndată ce noi aflăm un colț de pace în lume, sufletul zimbește. Zimbând își desface aripile amorțite — gândirea adâncă și simțirea — și ca un nou născut se avântă în spre soare.

Pentru aceea vedem schimbarea adâncă ce se întipărește pe fețele tuturor acelor, cărora le e dat să guste din împărăția păcii. Sunt cu toții oameni din nou născuți, născuți din nou prin sufletul, care a ajuns în împărăția lui, în împărăția păcii.

Pacea se pare dorința cea mai înaltă, cea mai fundamentală a oamenilor, pentru-că chiar în clipele când vedem mai limpede și mai adânc, când simțim mai intens, cuvintele, cari le spunem iubitorilor noștri morți sunt: „Dormi în pace!“ Sufletul celor mai multe popoare suspină prin aceste cuvinte în urma celor trecuți din viață.

Se cuprinde, deci, un adevăr adânc în cuvintele Mântuitorului din fericirea șeptea: „Fericiti făcătorii de pace“.

Poate cineva să facă pace în el însuș,

și poate să aducă pacea în sufletele în viața altora.

În sine însuș va cobori cineva împărăția păcii dacă se va sili să nu pună niciodată mai mult în cumpăna în care zace cuvântul „voiesc“, decât în cealaltă balanșă în care zace cuvântul „pot“. Trebuie să păstrăm totdeauna echilibrul între „a voi“, și „a putea“. Înainte de toate atunci nu vom voi preamult din ceea ce ne imbie lumea aceasta și ne vom scăpa, astfel, de multe zbuciumări zadarnice, pentru-că puțința realizării e cu mult mai mică pe lângă puțința voirei. Ne va rămânea, astfel, mai mult vreme pentru pace.

Dar ceea ce ne imbie lumea, bunurile după cari aleargă voința noastră au chiar darul acela că, și întru cât le câștigăm, nu ne liniștesc decât pe un restimp foarte scurt. Dacă acum în noi înșine „a voi“ e atot puternic și „a putea“ îl controlează foarte puțin, urmează că, alergând zadarnic după alte bunuri, cari ne vor liniști tot ușa de puțin, ne tot scurtăm din vremea, care ar trebui să o dedicăm păcii. Apoi celce se conduce după ceea ce poate, nu după ceea ce ar dori, dându-i tot mai mult răgaz sufletului său, tot mai multă pace, acesta va pleca tot mai des în sboruri de cercetare, în sboruri de cucerire.

(Va urma.)

femei și copii. Marea însă a răzbunat această lașitate, căci amândouă luntrile au fost răsturnate și înghițite de valuri. Femeile și copiii se adunaseră plângând și sbierând, pe partea dinapoi a vasului, care până către amiază a rămas ferită de flacări. După o bubuitura puternică însă, provocată de o explozie, vasul se rupse în două. Desperarea își ajunse atunci culmea: pasagerii să băteau nebuni pentru cingătoarele de salvare, lansate de vaporul Carmania și celelalte vase venite în ajutor. Eu — a declarat pasagerul — am sărit în apă împreună cu un călător englez și cu un matroz, strigând după ajutor. Abia după o luptă de o oră am putut ajunge la o cingătoare de salvare a vasului Carmania, cu care am fost tras apoi pe bordul acestui vas. Numai atunci am părăsit vaporul Volturmo, când flacările ajunseră atât de aproape de mine încât erau să mă cuprindă.

Ziarul „Daily Mail“ publică ultima radiotelegramă a vasului Volturmo, carea este următoarea: „Luntrile de salvare ale vaselor sosite în ajutor au plecat în momentul acesta. Vărsându-se în mare oleiul de pe un vapor sosit în ajutor, furia valurilor s'a mai domolit și în acest timp a putut fi salvată cea mai mare parte a pasagerilor. Până dimineața la 9 ore au fost salvate 521 persoane“.

Groaza și incurcarea provocată de această catastrofă o potențară faptul, că unele din vapoarele sosite în ajutor au dus pe cei salvați spre America, iar altele spre Europa, așa că nu se poate ști cine a fost salvat și cine nu. În New-York s'a pornit o colectă publică pentru cei nenorociți.

Vaporul „Caronia“, care a sosit Joi seara pe la 8 ore prin locul nenorocirii anunță, că flacările și atunci mai mistuiau scheletul vaporului Volturmo. Puțin timp după aceea s'a produs o explozie, care a aruncat până la depărtări de 100 m. din vaporul nimicit.

Societatea „Canadian Northern Steame Sheep Com.“ căreia îi aparține vaporul „Volturmo“ declară, că vasul nu era provăzut cu luntri de salvare în număr necesar, și dacă acestea n'au putut fi folosite din cauza furtunei, ea nu-și asumă responsabilitatea nenorocirii.

Trupa „Victor Antonescu“ în Blaj.

Zilele de Luni și marți au fost o adevărată sărbătoare pentru Blaj și împrejurime, dându-ni-se prilejul a ne delecta în jocul desăvârșit al artiștilor, ce au venit din țară, dela „Teatrul național“ și dela „Comedia“ din București.

Numa celebre, ca al maeștrului Ion Brezeanu, dnele Maria Ciucurescu, Mărioara Antonescu, apoi dnii Victor Antonescu, Const. Mărculescu etc., ne erau cunoscute și până acum din dările de seamă elogioase ale cronicilor artistice și am rămas cu totul încântați, când am avut fericirea, să ne delectăm singuri în jocul lor perfect.

E o misiune culturală de întâiul rang aceasta; un apostolat al artei naționale, prin care frații din regat vreau să-și achite — cum spun în prolog — pentru oamenii mari, pe cari Ardealul i-a dat, pe vremuri, neamului, dela Lazar Șincăi Cipariu — până la Vlaicu zilelor noastre.

E un apostolat adevărat, dacă ne dăm seama de greutatea, ce-au să întâmpine acești artiști, ce aleargă din centru, propovăduind dragostea pentru arta și limba românească.

Noi nu le putem fi mulțămitori în alt chip, decât primindu-i cu aceeași dragoste dovedindu-le, că înțelegem pe deplin idealul mareț ce-i călăuzește și asigurându-i astfel, că ostenele lor vor aduce roade îmbelșugate.

În seara dintâi s'a predat *Prologul* de G. Ranetti, rostit de dl V. Antonescu; apoi *Legea iertării* de Landay (trad. de H. Lecca) cu următoarea distribuție de roluri: dl Vict. Antonescu, T. Georgescu, I. Georgian, F. Formescu, dna Mărioara Antonescu și dșrele Elena Sterescu și M. Rudeanu.

E o comedie, în care se ridiculizează ipocrizia cu care oamenii de azi amăgesc lumea, nevoind să se ierte celor mici nici cea mai mică greșală. Au plăcut mult dnii V. Antonescu, dna Antonescu și dșra El. Sterescu.

Punctul de forță al acestei reprezentații a fost, fără îndoială, *Năpasta* marelui nostru Caragiale, cu următoarea distribuție de roluri: Mărculescu (Dragomir), T. Georgescu (Gheorghe), Ion Brezeanu (Ion ocașul), Mărioara Antonescu (Anca).

Rolurile dificile ale lui Dragomir și al Ancei au fost interpretate cu o precizie uimitoare, iar maeștrul Brezeanu — cel mai artistic interpret al tipurilor lui Caragiale — ne-a zguduit adânc în rolul lui Ion ocașul. Am văzut în repetite rânduri „Năpasta“, dar nici odată n'am fost zguduiți așa de puternic, ca sub interpretarea măiastră a dlui Brezeanu. Putem spune, fără nici o exagerare, că ne-am transpus atât de mult în lumea posomorâtă a sufletului de ocaș — în sbuciumul sufletesc alui Dragomir și în bănuiala triumfătoare a Ancei, încât când s'a lăsat perdeaua priviam aiuriți în jur, minunându-ne de lumea în care ne pomniam, ca scăpați dintr'o ocnă...

În ziua a doua s'a predat „*Linieștea casei*“ de A. Capus (trad. de N. Ținc) cu următoarea distribuție: Dnii C. Mărculescu, C. Costescu, V. Antonescu, I. Georgian, T. Georgian, F. Formescu, Dna M. Antonescu, dșoarele Sofia Ionescu, M. Rudeanu, El. Sterescu.

La această reprezentație a azistat întregă tinerimea școlară. A plăcut foarte mult jocul plin de temperament al dșoarei Sterescu, calmitatea interpretării dlui Mărculescu, gingășia dnei Antonescu și naivitatea dșoarei Rudeanu.

Seara s'a jucat „*O căsnicie*“ comedie de G. Ursaky, cu următoarea distribuție de roluri: V. Antonescu, T. Georgescu, C. Mărculescu, C. Cortescu, I. Brezeanu, I. Georgian, dnele M. Antonescu, Maria Ciucurescu, dșoarele S. Ionescu, El. Sterescu, Rudeanu.

Antorul nu ne era cunoscut până acum — pe cât știm nici n'a mai scris altceva — și am fost foarte plăcut surprinși, când ne-am convins, că piesa „*O căsnicie*“ e așa de excelentă. E o piesă foarte bine alcătuită, cu tipuri reale, de o morală cu adevărat înălțătoare. Sunt mofturile unei tinere femei alintate, care se lasă răpită de gingiulele câtorva pierde-vară și mai ales de ale mătușei Zinca (dna Ciucurescu), până ce își deschide ochii și înțelege, cât de nedreaptă a fost fața de bărbatul său și cât de nebună a fost, când s'a crezut nenorocită și fericirea era așa de aproape, încât n'avea decât să-și întindă mâna după ea...

Doamna M. Ciucurescu, — pe care o vedem pentru întâia oară pe scenă — a stârnit o furtună de aplause în rolul de mahalagioaică, interpretat cu un temperament viu, cu o artă impecabilă.

Pieza a plăcut foarte mult și singur lucru, ce am regretat, a fost că maeștru Brezeanu, care a stârnit atâta haz, a avut un rol așa de scurt.

Când s'a lăsat perdeaua, publicul a izbucnit în aclamări, ce nu mai voiau să înceteze. Artistelor li s'au oferit minunate coroane de flori, și o ploaie de flori zbura din public asupra iubiților oaspeți.

Publicul s'a întrunit în amândouă serile la otel „Univers“, petrecând în societatea distinsă a oaspeților, câteva ceasuri de deliciu.

Publicul nostru s'a dovedit foarte însuflețit cu acest prilej; am văzut lume multă din depărtări, mai mari chiar!

N'a rămas un singur loc gol în sala cea mare de gimnastică, după cum nu va rămânea nici cu prilejul viitor.

La revedere, iubiți artiști, în 21 Octombrie.

Diverse.

Cătră On. Cetitori. După ce suntem deja cătră sfârșitul anului, și unii dintre On. abonenți nu ni-au trimis până acum încă nici un crucer, nici din restanța anilor trecuți și nici din abonamentul anului curent, — venim a-i ruga cu tot respectul, să binevoiască a-și aduce aminte de noi și să ne trimită o parte din prețul abonamentului. Vedem și noi că anii acestia au fost slabi și criză financiară pretotindenea, dar pentru noi au fost într'adevăr cei mai răi. Însă datorința trebuie să ni-o facem cu toții.

Administrația.

Declarația principelui de Wied privitor la tronul Albaniei. Din București s'a anunțat, că principele de Wied după ce a conferat în Sinaia cu Maiestatea Sa regele Carol — cu care este inrudit mai deaproape —, a declarat, că primește candidatura la tronul Albaniei.

Noul consul general al României la Budapesta. Georgiu Derussi consulul general român din Budapesta a părăsit capitala Ungariei în care a reprezentat interesele României 5 ani. Din Budapesta, fostul consul va merge în Sofia unde guvernul — după încheierea păcii — l'a numit de reprezentant diplomatic.

Urmașul lui Derussi va fi *Grigorie Biltiurescu* care a și luat deja conducerea afacerilor consulatului român din Budapesta.

Revenire la sentimente mai bune. Ministrul nostru de interne Sándor, prin un ordin al său a dispus, ca pe venitor supușii din România se fie lăsați în pace atunci, când călătorind pe teritoriul țării ungurești, automobilele lor vor fi provăzute cu tăblițe și stegulețele statului român.

Aceasta chestiune delicată paremi-se, s'a rezolvit nu atât pentru hatărul nostru, ci mai vârtos la poruncă mai înaltă.

Căci la dreptul vorbind, a fost un lucru nemai pomenit ca un ministru român și soția acestuia să fie oprți în drum și tratați de păzitorii ideii de stat, ca niște făcători de rele, pentru ca să-i zicem în tonul cavalierilor medievali — îndrăsneala, că automobilele, cu care își făceau călătoria pe teritoriul țării ungurești au fost împodobite cu tricolorul țării lor.

Acest procedeu barbar se face la noi atunci, când pribegii unguri din România chiar în capitala ei în București, își desvâlesc în dragă voie tricolorul lor, fără să fie supărați de cineva.

De altfel ne pare bine, că orgoliul șovinist și intolerant a fost îngenunchiat, nu atât prin recunoaștere a unei greșeli neiertate, ci mai cu seamă la o poruncă mai înaltă.

Va veni vremea, pe care noi de mult o așteptăm, ca și alte chestiuni tot așa de delicate să fie rezolvite spre mulțumirea noastră.

Ordinul ministrului Sándor, oricât s'ar părea de „tolerant“ în vremurile prin cari trecem e foarte semnificativ, și noi îl încreștăm cu nădejdea în triumful cauzei noastre drepte și sfinte.

Societatea „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaj în ședința sa ordinară ținută la 12 Octombrie 1913 s'a constituit alegându-și următorul comitet: **Prezident:** Ion Bozdog, teolog a. IV. **Viceprezident:** Ion Modrigan, t. a. III. **Secretar:** George Târnavean, t. a. IV. **Casier:** Octavian Modorca t. a. III. **Controlor:** Teodor Pădurean t. a. II. **Arhivar:** Ignat Aron, t. a. III. **Bibliotecar:** Crăciun Radu, t. a. II. **Vicebibliotecar:** Ion Chinesu, t. a. I. **Notar:** Gregoriu Geaflea, t. a. I. **Economi:** Ion Ciortea, t. a. III, Nicolae Popa și Nicolae Cosma, t. a. I. **În comisia literară:** Romul Moldovan, Ion Suciu, t. a. IV, Băsil Mureșan, Ion Oltean, t. a. III, Petru Feneșan, Traian Popa, t. a. II, Laurean Puia, Demetriu Toncean, t. a. I. **Conducător de cor:** Emil Ștefănuțiu, t. a. III. **Conducător de orchestră:** Liviu Stupinean, t. a. IV.

Domnia lui Juansikkái noul **prezident al Chinei.** Împăratul Japoniei printr'o telegramă adresată prezidentului Chinei Juansikkai își exprimă dorința, ca demnitate de prezident să o folosească spre pacea și binele Chinei. O asemenea telegramă s'a spedit și din partea ministrului de externe japonez.

Societatea bis.-lit. „Alexi-Șincal“ a teol. gr.-cat din Gherla s'a constituit pe anul societar 1913/14 în modul următor:

Președinte: Iulian Man, teol. a. IV; **vicepreședinte:** George Mânzat, teol. a. IV; **secretar:** Gavrilă Bichigean, teol. a. III; **notar:** Gavrilă Peter, teol. a. II; **vicenotar:** Grigore Tordai, teol. a. I; **casier:** Petru Ilieșiu, teol. a. III; **controlor:** Augustin Bud, teol. a. IV; **bibliotecar I:** Aurel Coza, teol. a. III; **bibliotecar II:** Vasile Șuta, teol. a. III; **arhivar:** Emil Lobonțiu, teol. a. II; **econom:** George Feier, teol. a. III; **Membri în comisia literară:** Teodor Macrea, teol. a. IV; Aurel Ghilea, teol. a. IV; Gavrilă Bichigean, teol. a. III; Traian Șimon, teol. a. III; Gavrilă Péter, teol. a. II; Emil Lobonțiu, teol. a. II; Nicolau Pop, teol. a. I; Liviu Hales teol. a. I; **Conducătorul corului societății:** Virgil Cutean, teol. a. IV.

Fapte nobile. Dl. învățător Ioan Haizea de 5 ani funcționează în comuna noastră Proștea-mare, lucrând din toate puterile la luminarea poporului atât prin graiul viu cât și prin fapte.

În 16 Iunie a. c. prin o muncă și zel deosebit a predat cu tinerimea o producțiune teatrală, din a cărei venit s'au procurat un Apostol legat în piele în preț de 22 cor. (douăzeci și două).

Dee Dumnezeu mulți astfel de învățători. D-zeu să-l țină la mulți ani pentru a mai putea face multe astfel de fapte. D-zeu să-i răsplătească. Dumitru Jampa, curator primar.

Hymen. Eleonora A. Decei și Alexandru S. Andrea anunță cununia lor, care se va celebra în 26 Octombrie n. a. c. în biserica gr.-cat. din Bandul de câmpie, la orele 3 p. m.

O nouă invenție a unui român. Dl. Constantin Marinescu — scrie „Dimineața“ — a brevetat în ultimul timp la Paris, sub numele de „Autovolant“ un nou tip de aparat de sburat, care se distinge de cele existente în primul rând printr'o putere de atracțiune mult mai mare, ca maximul obținut până acuma, și care poate ajunge până la 25.000 kgr. Dl. Marinescu a ajuns la acest rezultat după mai mult de cinci ani de experiențe și calcule, în care timp a ajuns să descopere câteva noi teoreme relative la navigațiunea aeriană, pe cari le-a aplicat la noua d-sale invențiune.

Iată acum pe scurt și descrierea unuia din aparatele d-lui Marinescu, aparat dedicat a 12—14 persoane:

Corpul aparatului este un paralelipiped format dintr'un schelet de lemn și acoperit cu o pânză cauciucată. La extremitatea anterioară se află o dublă helice. În corp e situat motorul, apoi volanul și pilotul urmat de 5 scaune demontabile pentru pasageri. La mijlocul corpului se află un al doilea motor pentru punerea în mișcare a două

grupe de câte două helice situate la dreapta și la stânga corpului central. În aceasta urmează apoi șoferul și alte cinci scaune demontabile de pânză pentru pasageri. Intrarea acestora se face prin două uși, lumina intră prin ferestre laterale, iar ventilațiunea este asigurată de o supapă.

Planurile susținătoare sunt în număr de patru și anume trei la partea inferioară a corpului central. Stabilitatea aparatului este asigurată în mod automat de un sistem de planuri situate la partea posterioară a aparatului. Ea poate fi regulată la nevoie de către pilot cu ajutorul unui plan suplimentar. Cârma de direcțiune și de atitudine sânt de asemenea situate înapoia aparatului. Curentul de aer dintre helicele din mijlocul aparatului este asigurat de două planuri curbate pe un arc de 180°.

Dorim noului inventator român grabnica realizare a dorințelor sale, cari nu pot decât să înalte prestigiul aviațiunii în general și al aviațiunii române în special.

Necrolog. † *Dr. Petru Pipoș* profesor de pedagogie în Arad a adormit în Domnul în al 32-lea an al rodniciei sale funcțiuni și al 54-lea an al etății.

Odihnească în pace!

MAI NOU.

Congregația noastră comitatenză s'a întrunit ieri în 15 a l. c. în Aiud.

Dintre membri români au rostit discursuri, întâi dl. *Dr. Iuliu Maniu*, apoi părinții canonici *Gavr. Pop*, *Dr. Izidor Marcu*, profesorul *G. Precup* și secretarul metropolitan *Dr. Al. Nicolescu*.

Ținuta Românilor a fost foarte demnă. Regretăm, că raportul ce l'am primit azi, fiind prealung nu-l putem da, decât în numărul proxim.

Prăvălie nouă!

Atragem atențiunea onoratului public român din Turda și jur la prăvălia nouă de spețerei deschisă în piață (în locul foastei prăvălii a lui Bologa lângă ospătăria lui Becski).

Aranjând cu totul din nou prăvălie după recerințele de azi; vom avea în vedere a servi onoratul public în mod cinstit cu preț moderat, marfă bună.

Rugăm onoratul public român a ne sprijini... căci la deschiderea prăvăliei am contat cu totul la ajutorul și sprijinul prețios al publicului românesc.

Cu stimă deosebită

HOSSZU și URCAN,
(60) 1—3 comercianți.

Partea Literară.

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie — 24 Iulie 1913.

(Continuare).

De acest protopopiat s'au ținut, după datele arhivului episcopesc din Ungvár, la 1781 următoarele parohii române: Petrova, Leordina, Vișeu de sus, Vișeu de mijloc, Vișeu de jos, Moiseiu, Borșa, Săcel, Seliște de sus, Dragomirești, Buhea, Bocicoel, Iood, Saieu, Rozavlea, Botiza, Poieni, Glod, Slațioara și Strimtura, precum și parohiile rutene de pe apa Ruscova. Din aceste parohii s'au format apoi protopopiatele: Vișeuului, Jeudului și Izei de acum¹⁾. Exactitatea datelor luate din cartea Rs. vicar cade în sarcina Dsale.

Protopopii.

Dintre protopopii acestui «Ieraș de sus», pe cari îi amintește Reverendissimul Tit Bud¹⁾ și încă cu numele întreg, — mai însemnați par: In 1717 prota Lupu Sandor, paroh în Borșa. Acesta își trăgea originea din familia lui Sandor, nepotul lui Juga, voivodul maramurășan, care — cum apare din scrisoarea comitatului din 1385, — împreună cu frații săi Mihail, Alexa și Nicoara de bună voie, nesiliți de nime au dat a patra parte din moștenirea părințească: Vișeu de sus, Vișeu de jos, Șiea, Botiza și satul lui Dán surorilor lor cu numele: Scora, Baba și Margareta soția lui Petru, notariul din Baia Sprie. Acest Lupu Sandor sau Sandru a fost mai întâiu căpitan în oastea răsculaților sub principele Francisc Rákoczy al II-lea în anii 1701—1709. După aceea protopop de legea greco-orientală în Borșa. Sub conducerea lui poporul din Borșa și satele vecine a sfărmat în 4 August 1717 lângă strimtura Borșei oștirile de Tătari și a liberat din sclăvia păgână 10.000 creștini, robiți din comitatele Sătmar, Bereg etc. *pentru această faptă eroică și în adevăr patriotică nici Borșenii nici urmașii lor nu au primit nici o recunoștință nici într'o formă, ba dincontră!...*³⁾

Tradiția spune, că fata protopopului Sandor, prinsă de Tătari i-a condus pe aceștia în strâmtoarea amintită. La vederea cursei chanul tătäresc a ucis fata, care a fost îngropată apoi cu mare solemnitate.

În 1731—1735, — pe când se sbătea Dositeu să rămână vlădică al Maramurășului, iar neunirea își trăia ultimele zile a fost protopop Lupu Balea, paroh în Jeud.

Dela 1763—1770 Ioan Balea, paroh în Săcel.

Dela 1770—1861 a fost protopopul Vișeuului Ioan Mihályi, paroh în Jeud, moșul In. Preasfinției Sale Dr. Victor Mihályi, arhiepiscopul și mitropolitul actual de Alba-Iulia și Făgăraș.

După moartea lui Ioan Mihályi, cu ordinațiunea episcopului de Gherla Ioan c. Alexi de dto 25 Ianuarie 1862 s'au dismembrat câteva parohii din tractul Vișeuului și s'a format protopopiatul Jeudului.

Primul protopop al acestui tract a fost Laurențiu Mihályi de Apșa paroh în Jeud. Născut în 1815, hirotonit 1839. S'a căsătorit cu nepoata episcopului rutean de

mare nume Baziliu Popoviciu. *Cu toate aceste, cum observă însuș Tit Bud, vicarul actual al Maramurășului, care i-a fost capelan 3 ani, era naționalist înfocat, care nu vorbea nici când altă limbă, decât cea românească.* — Era prin anii 1862 și următorii. — A zelat mult pentru învățământul poporal și a organizat școlile din tract.

În 4 Iunie 1872 s'a dispus lângă Laurențiu Mihályi ca protopop surogat Alexandru Gyenge, paroh în Dragomirești, care după moartea lui Laurențiu Mihályi (31 Maiu 1881) a rămas protopop actual al aceluia tract¹⁾. La 1903 în urma turburărilor din Săcel și Dragomirești și a trecerilor la neunire a fost transpus în calitate de paroh la Sat-Șugatag, iar administrarea protopopiatului s'a încredințat lui Ioan Iváskó, protopopul Izei și parohul Rozavlei.

Săcel—Cuhea.

Plecarea din Romuli.

În acest ținut cu frumoase amintiri istorice era să plecăm dela ultima stație a graniței, dela Romuli. În 28 Iunie cătră 5 ore d. a. se produce o agitație deosebită. Canoncii își potrivesc crucile, își pregătesc grecile. Unul lansase ideia, că în Maramurăș trebuie să apară în deplină gală, fiind acolo la primire administrația în frunte cu prefectul comitatului.

La 5 ore sa face cu puțină nervozitate plecarea sub unele presemne nu prea bune. Caii pretorelui Vasile Gheție din Năsăud, cari erau să ducă chiar pe episcopul, — crezând bag'seama, că ei și-au împlinit slujba, — nu vreau să plece, iar la îndemnul vizitiului rup drugul de lemn, de care trăgeau. Episcopul deși era periclitat, privea cu sânge rece la jocul nebun al lor.

Puse în rând toate plecăm spre:

Săcel—Izaszascal

în Maramurăș. Atunci cerul se face posomorit și varsă din abundența sa picuri de ploaie mărunți, dar deși. Avantgarda de călăreți din Romuli plecaser numai în cămeșile lor albe, frumoase, crezând poate, că totuș nu va ploua, sau mai probabil increzându-se în vânjosia, energia lor. Îndată dela Romuli se începe numai pădure de brad. O cale serpentină pe dealul «Șetrew», de laturi văi adânci. Cătră vârf e fără păduri, dar cu iarbă bogată. În stânga apare Țibleșul în toată splendoarea, cu cele 3 piscuri ale sale.

Primirea pe Șetrew. Portul Săcelenilor.

În vârful muntelui la așa numitul «Șetrew» ajungem la 6 ore pe o ploaie deasă, nu prea mare. Ceva mai jos de vârf ne așteptau 44 călăreți din Săcel în port maramurășenesc. Îți bate îndată la ochi deosebirea în port și staturi. Maramurășenii sunt toți cu o căciulă îngustă, turtită, strâns așezată pe craniu, necusută, — în-doite numai capetele pielii înlăuntru, — cu suman roșietic sau negru și acesta scurt până la brâu, cu cioareci (pantaloni) de lână sau cu ismene largi, cu cămeșile scurte, cari abia le acoper partea de-asupra a pieptului, cu opinci mai greoaie ca în graniță. În forma aceasta par cu mult mai greoi ca grănițerii, cari sunt mai ușor îmbrăcați și îmbrăcăminte lor, mai ales cămeșile lungi până la genunchi cu mânecile largi, le împrumută o înfățișare frumoasă, simpatcă și totodată impunătoare.

(Va urma).

Dr. V. Moldovan.

¹⁾ Idem pag. 7.

²⁾ Idem ibidem.

³⁾ Dr. Ioan Mihályi: Diplome maramurășene pag. 85—86.

¹⁾ Tit Bud: Date istorice pag. 17—18.

Lytton Bulwer.**Ultimele zile ale oraşului Pompei.**

— Roman. —

In româneşte de: **AUREL B. GAJIA.**

(Continuare). (18)

Nydia o ascultă şi zise:

— Tu ai beutură vrăjită, lasă să o pipăi. Ce sticlă mică? Ce culoare are?

— E curată ca cristalul — zise Iulia luând sticla. — Nu o poți deosebi de apă. Vrăjitoarea mi-a spus şi aceea, că n'are nici un gust. O poți amesteca bine cu vin.

— Şi are efect imediat?

— De regulă, de altădată numai după câteva ore.

— Ah, ce beătură minunată, — zise repede Nydia, luând sticla de pe masă.

— Aşa? Sticla e împodobită cu pietrii scumpe. Îți place?

— Mi-aş aduce aminte izotodeuna de Iulia. Sticla e foarte preţioasă.

— Eu am multe sticle de acestea. Ia-o numai copila mea.

Nydia luă sticla cu satisfacție şi o ascuse în haina ei.

Iulia era veselă, răspunse la toate întrebările Nydiei şi când aceasta ştirici dela ea, pe seama cui e pregătită beutura, zise:

— Pentru mine. Doar ce lucru frumos ar fi, când ar lua parte la emularea în studii şi o fată şi ar câştiga şi premiul.

Mai povesti mult cu Nydia şi apoi chemă solavele voind să se odihnească.

După ce sclavele ieşiră, zise Nydiei:

— Beutura aceasta mirculoasă trebuie să fie vecinic lângă mine, până ce voi bea-o. Odihneşte-te şi tu lângă mine.

Apoi își puse sticluța sub perină înima Nydiei bătea tare.

— Nydia, pence bea apă? — o întrebă Iulia. Bea mai bine vin.

— Vinul mă iritează, și eu trebuie să plec acasă de timpuriu. Tu poate nici nu vei fi trezită. Pentru aceea acum îmi și iau rămas bun.

Iulia încă o salută și nu peste mult se făcu liniște în toată casa.

Fata lui Diomed durmia greu. Nydia era trează. După ce s'a convins, că Iulia doarme, scoase sticla de sub pernă, și o umplu pe a ei; în a Iuliei turnă apă curată și o puse de nou la loc. Apoi a așteptat până dimineața, când s'a trezit. Dimineața se îmbracă repede și părăsi odaia.

XII.

Efectul beuturii.

Sosi ziua, în care Diomed invită la prânz pe cei mai buni prieteni și cunoscuți ai săi. Glaucus se pierde prin mulțimea compusă din oameni, cari bucuroși beau și mânâncă de pe alții. Între cei mulți era și un general din Herculenum, care își povestea pățaniile, apoi poetul Fulvius, care își recita poeziile și o bătrână, ce înjura mereu pe Cicero, cu toate că n'a citit poate nici o vorbire de a lui. — Societatea nu era plăcută pentru Glaucus, căci toți se lingusau pe lângă stăpânul casei, zicând, că dacă există oameni drepti între filosofi din Pompei,

atunci premiul de sigur o să-l câștige Lepidus.

Iulia îmbrăcată în hainele frumoase îi privia satisfăcută. Zimbă apoi, când se uită la Glaucus. El conversa cu Sallustius.

Vorbiau despre gimnastică și despre arenă.

— Iulie scumpă — zise o bătrână — ai văzut tigru?

— Încă nu.

Toate doamnele l-au văzut. E un exemplar admirabil.

— Sper, că și pe sama lui se va afla vre-un răufăcător, și poate și pentru leu — răspunse Iulia. — Bărbatul nu se interesează precum ar trebui — zise soția lui Pauza, ce încă era de față.

— În adevăr legile nu sunt așa aspre — zise femeia, pe care o agrăi. Sunt puțini acei răufăcători pe cari legile îi condamnă, să-și ia pedeapsa în arenă. Gladiatorii încă se împuținează mereu. Cei mai puternici încă spun, că stau față în față cu un urs sau un taur; dar cu tigrul ori cu vre-un leu nu sunt în stare să se lupte. O glumă ca asta ar provoca un sfârșit tragic.

Vremea înaintase. Oaspeții povestiau tot mai înfocat. După ultima pleasă, sclavii aduseră apă de spălat. În momentul acesta o măsuță ce era alături se deschise, asvârlind între oaspeți fel și fel de flori și parfumerii îmbătătoare. Pe urmă se deschise tavanul casei și pe o sfoară mai groasă, ce atârna de sus, se coborî un dansator, delectând întreg publicul.

Pe urmă dispăru și acesta.

Bătrânul, ce avea să se reîntoarcă în Herculenum se ridică dela masă, și făcu semn, să se depărteze cu toții.

Oaspeții plecară pe jos, însoțiți de sclavii lor.

În vreme ce Diomed și Lepidus i-a petrecut până la trepți, Iulia s'a apropiat de atenianul, pe care îl smânci de mâncă.

— Adevărat, că nu peste mult îți serbezi cununia cu Ione?

— Dacă și zeii doresc astfel! E cea mai mare dorință a mea.

— Atunci abia dacă vei avea timp să-ți pregătești teza pentru premiu — zise Iulia glumind.

— Amorul mă îndeamnă și mai mult să lucrez, — răspunse Glaucus. — Simt, că în filozofie am înaintat foarte mult.

— În adevăr? — zise Iulia mușcându-și buzele. Credeam, că nici nu concurezi. Glaucus zise:

— Aș vrea să-mi serbez cununia cu Ione purtând pe cap cuuuna învingerii.

— Bine, bine — zimbă Iulia — dar cine ar și putea rivaliza cu știința ta? Permiți să trimit un cadou miresei tale?

— Cu drag — răspunse atenianul.

— În adevăr? — întrebă fica lui Diomed. Atunci te rog petreci-mă în odaie să-ți predau însămi cadoul.

Glaucus se complimenta urmându-i.

Ajuns în chilie, Iulia luă un șir de mărgăritare și îl predete zicându-i:

— Predă-i acest cadou, spune-i ca Iuno să o țină la mulți ani.

— Cum? Îi trimiți mărgărite? — măcar aceste însămnă lacrimi.

— Nu fi așa de superstițios — zise Iulia. Vino să bem un pahar de vin în sănătatea Ionei.

— Atențiunea asta îmi convine foarte mult.

Iulia luă pocalele și un borcan și ridicându-l la gură:

— În sănătatea ei!

Glaucus încă goli pocalul până în fund.

Iulia n'a înțeles și nici n'a presupus, că Nydia a înșelat-o îl privia lung și abia își putea ascunde bucuria.

(Va urma)

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Năprade* pe 1913 sem. 2-lea. — *Pogăceaua* pe 1913. — *Turda-nouă* pe 1913. — *Borlești* pe 1913 sem. 2-lea. — *Ghurghiu* pe 1913. — *Haluzlatina* pe 1913. — *Aruncuta* pe 1913. — *Cib* pe 1904 și 1905. — *Cucerda rom.* pe 1/9 1911—1/9 1912. — *G. P. Vaidacuta* pe 1913 sem. 2-lea. — *Érdmindszent* pe 1/7 1908—1/8 1911. *Dr. I. N. Gherla* pe 1913 quartalul ultim. — *Iclod* (tr. Bihea) pe 1913. — *Zăbrani* pe quartalul al 3-lea 1913. — *Cheșeiul-de-jos* pe quartalul ultim 1913. — *Budateleac* pe 1911 și 1912. — *Lăpuș* pe 1905—1912. — *Teiuș* pe 1913. — *Hațeg* pe 1913. — *Blagea* pe 1913 sem. 2-lea. — *Șarmașul-mare* pe 1903—1/4 1905. Rogăm continuarea. Adresa o schimbăm.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

38952/913

III

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság közhirrre teszi, hogy Alsófehér vármegye balázsfalva járásában fekvő Alsókarácsonyfalva község területén fizetendő boritaladó és húsfogyasztási adó beszedési jogát az 1914 évi január hó 1 napjától 1914 évi december hó végéig terjedő időre, esetleg a felmondás fenntartásával az 1915 és 1916 évekre is, nyilvános árverés útján haszonbérbe adja.

Az árverés a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1913 évi okt. hó 27 napján délelőtti 11 órakor fog megtartatni.

A kikiáltási ár évenként

a bor-italadó fejében . . . 259 K 27 f

a húsfogyasztási adó fejében . 123 K 27 f

összesen 382 K 54 f

Az árverésen részt venni kívánók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10% át készpénzben, vagy államkötvényekben, vagy számításba vehető egyéb értékpapirokban letenni.

Írásbeli ajánlatok szintén el fogadtatnak, de ezek is bánatpénzzel látandók el.

Az árverés a pénzügyi hatóság jóváhagyásának fentartásával történik.

A többi részletes bérleti feltételek a pénzügyigazgatóságnál és a kerületbeli pénzügyőri biztosságoknál megtekinthetők.

Să pot procura
altoaie pentru pomi
roditoare de calitate
ireproșabilă pomi
roditori și pentru promenăzi
VITĂ DE VIE
cu rădăcina și altoaie.
Preț curent trimite gratuit.

NAGYENYED
Alsófehér m.

FISCHER és Tsai
Școală de grădinarit și stabiliment de viticultură.
Proprietari: AMBROSI M. junior și succesorii lui Fischer L.

„Lemne de foc“

din fag tinăr, crepate și bine uscate,
se află de vânzare cu prețul de
135 cor. vagonul, încărcat gata, la

Ij. Kiss Ernő
în Szováta.

(56) 5-7

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din
vieța noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Semi-
narului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat
2-20 cor.

HOP, HOP!...

NU UITAȚI,

că cea mai apropiată **tragere** a lozurilor dela Banca Hipotecară Ungară va fi
la **25 Octomvrie a. c.** când se va trage cor. 75,000.—
câștigul de

iar la **27 Decemvrie a. c.**

cel mai mare câștig din lume

de 1,000.000.— cor.

Vindem de prezent un loz dela Banca Hipotecară Ungară cu **6 trageri**
anual pe **36 rate lunare a 6-30 cor.**, iar unul dela Prima Cassă de
Păstrare Pestană din Patrie cu **3 trageri** anual pe **36 rate lunare a**
4-40 coroane.

Ambele lozuri împărechiate, — adică din fiecare câte o bucată, —
cu **9 trageri** anual, le vindem de prezent pe **40 rate lunare a 10.— cor.**

Cea mai ieftină ofertă! Tot lozul **caștigă deconșionat!**

Cine ne trimite primele 2 rate de odată, aceluia îi evităm rata a 3-a
gratuit. Până la achitarea deplină i-se estradă cumpărătorului o listă legală de
rate, în care este indusă Seria și Numărul lozului cu care joacă, dar deja după
solvierea primei rate participă la joc, iar eventualele câștiguri sunt în întregime
ale lui. Lozurile acestea nu-și perd valoarea ca lozurile dela loteria de clase,
ci joacă până la sfârșitul loteriei, astfel că în caz de noroc un număr se poate
trage și de mai multe ori cu câștig, dar cel puțin odată la tot cazul.

Explicări mai amănunțite trimetem la dorință ori cui gratuit și franco.

Nu întârziati a vă încerca norocul!

Grăbiți cu comanda la adresa:.

Ústredná banká úc. spol.
Budapest, Váci-körút 31. sz.

(58) 3-5

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Ciszădiei 1-5.

Edificiile proprii.

recomandă

✦ **Asigurări împotriva focului** ✦
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții **avantagioase și cu**
preții ieftine.

✦ **Asigurări pe viață** ✦

(pentru proști și învățători confesionali romani
gr.-cat. **avantajii deosebite**) pe cazul morții cu
termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra **accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.**
p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la
inea anului 1912 K. 5,456,645-67
Capitale asigurate pe viață achitate 5,458,689-48
Starea asigurarilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 123.667,241-
} viață „ 11.740,710-
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400-—

✦ **Prospecte și informații se dau gratuit în**
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Perseane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții **favorabile în**
serviciul institutului.

(18) 80 - ?

A APARUT și se află de vânzare la Librăria
Seminarială din Blaj:

ANTOLOGION

SAU

MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sâr-
bători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfin-
ților preste an după rânduiala bisericii răsăritului
de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.

„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și
cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile le-
gate în 2 volume cu călcăiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux
face 44 coroane.